

AH 2709
2022Z06363

Antwoord van minister Yeşilgöz-Zegerius (Justitie en Veiligheid), mede namens de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (ontvangen 11 mei 2022)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2516

Vraag 1

Heeft u kennis genomen van de zaak van de 90-jarige Toon Francken, die van de gemeente tonnen aan opruimkosten van chemisch drugsafval moet betalen? 1) Wat is uw reactie hierop?

Antwoord op vraag 1

Ja. Zie onderstaand voor mijn reactie op deze casus en bredere problematiek.

Vraag 2

Kan aangetoond worden dat deze meneer, die al jaren nauwelijks nog buiten komt vanwege zijn leeftijd en lichamelijke toestand, rechtstreeks verantwoordelijk is voor het dumpen van drugsafval 400 meter van zijn huis of dit actief of oogluikend heeft toegestaan? Zo ja, waaruit blijkt dat? Zo niet, waarom zou het dan een goede uitkomst zijn van dit alles dat deze meneer toch voor deze enorme kosten op gaat draaien?

Antwoord op vraag 2

Er loopt in deze zaak een bezwaarprocedure bij het bevoegd gezag. Als bewindspersoon kan ik hier niet in treden en geen uitspraken doen over deze specifieke situatie omdat ik hiervoor niet het bevoegd gezag ben, geen betrokkenheid heb bij de afhandeling van de zaak en daarom ook niet alle feiten ken die relevant zijn voor die afhandeling.

Vraag 3

Begrijpt u de verontwaardiging over de uitkomst van deze slepende zaak? Waarom moet een bejaarde man opdraaien voor iets waar hij niets mee te maken heeft?

Antwoord op vraag 3

Ons land is helaas een cruciale spil in de wereldwijde drugshandel en -productie. Drugscriminelen hebben daarbij geen oog voor burgers, de natuur en het grondwater. Daarom zet ik in op het voorkomen van drugsafval door de aanpak van de drugsproductie. Zoals ik ook heb benadrukt in mijn brief van 26 april 2022 aan de Kamer, zet het kabinet aanzienlijke extra structurele middelen in om de georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te pakken. Hierdoor wordt het voor producenten van synthetische drugs moeilijker hun waren in Nederland te produceren, wat naar verwachting resulteert in minder in minder dumpingen.

De lokaal betrokken overheden (gemeente, waterschap en provincie) hebben de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en mij geïnformeerd over deze situatie en alle partijen werken samen om tot een oplossing te komen. De gemeente houdt contact met bewoners en betrokken perceeleigenaren in de directe omgeving. Over de specifieke situatie en de betrokkenheid van de perceeleigenaar hierbij kan ik, zoals in het antwoord op vraag 2 aangegeven, geen uitspraken doen.

Vraag 4

Als de regels op dit moment zo uitpakken dat de grondeigenaar altijd verantwoordelijk kan worden gehouden voor dumpingen op zijn of haar land, vindt u dit dan rechtvaardige regels? Zouden die in alle gevallen toegepast moeten worden volgens u? Waar is dan het maatwerk?

Antwoord op vraag 4

Het uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt. Die is in het geval van drugsafvaldumpingen echter niet altijd te achterhalen. Het is niet zo dat vervolgens de grondeigenaar in alle gevallen (volledig) verantwoordelijk kan worden gehouden. In het geval van drugsafvaldumpingen kunnen, afhankelijk van de specifieke omstandigheden, verschillende wetten van toepassing zijn. Het is daarmee ook afhankelijk van de specifieke situatie welke verantwoordelijkheid op de perceeleigenaar rust. Het is aan het bevoegd gezag en uiteindelijk aan de rechter om te beoordelen, op basis van de specifieke feiten en omstandigheden, of en in hoeverre de eigenaar verantwoordelijk is.

Het Rijk heeft geen wettelijke verantwoordelijkheid voor het financieren van de schade van drugsafvaldumpingen. Sinds 2015 wordt vanuit het Rijk desalniettemin geld beschikbaar gesteld voor particulieren en gemeenten ter (co)financiering van de geleden schade. Initieel was dit vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en vanaf 2019 is hiervoor op de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid 1 mln. euro per jaar beschikbaar. Particulieren kunnen 100% van de kosten vergoed krijgen en gemeenten 50% tot een maximum van 25.000 EUR. BIJ12, als uitvoeringsorganisatie van het Interprovinciaal Overleg, voert deze Regeling uit. We zien sinds vorig jaar dat de kosten van het opruimen van sommige drugslozingen het maximum van 25.000 EUR overschrijdt. Het ministerie van Justitie en Veiligheid is samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in gesprek met het Interprovinciaal Overleg, BIJ12 en de provincie Noord-Brabant over de problematiek van grootschalige drugslozingen. We kijken hoe we gezamenlijk een oplossing kunnen vinden voor de problematiek.

Vraag 5

Klopt het dat u op 14 december 2021 bent aangeschreven door de provincie Noord-Brabant in verband met de zaak van de 90-jarige Toon Francken? Zo ja, heeft u al op dit schrijven gereageerd? Bent u bereid een afschrift van uw reactie aan de Kamer te sturen?

Antwoord op vraag 5

Ja, mijn ambtsvoorganger heeft inderdaad een brief ontvangen waarin de complexe problematiek en grote financiële gevolgen van de drugsdumpingen in Zundert en Halsteren helder uiteen worden gezet. Ik begrijp dat de impact op de betrokken gebieden en individuele betrokkenen erg groot is.

Ik heb de provincie hierop in een brief laten weten dat het ministerie van Justitie en Veiligheid samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in gesprek is met het Interprovinciaal Overleg, BIJ12 en de provincie Noord-Brabant over de problematiek van grootschalige drugslozingen in het algemeen. De antwoordbrief van 23 maart jl. is opgenomen in de bijlage bij deze brief.¹ We kijken hoe we gezamenlijk een oplossing kunnen vinden voor de brede problematiek. Ik zal uw Kamer, mede namens de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, voor de zomer informeren over de stand van zaken hiervan.

Vraag 6

Klopt het dat de provincie Noord-Brabant om financiële middelen of garantstelling heeft gevraagd?

Antwoord op vraag 6

Ja, de provincie heeft in december 2021 een brief gestuurd met een aanvraag voor financiële middelen ten behoeve van het treffen van tijdelijke maatregelen en sanering van de bodemverontreiniging in Zundert.

Vraag 7

Wat vindt u ervan dat de provincie en/of de gemeente enerzijds een procedure starten tegen een hoogbejaarde man om hem verantwoordelijk te houden voor de drugsdumping en anderzijds het Rijk om financiële middelen vragen?

Antwoord op vraag 7

Over de specifieke situatie en de betrokkenheid van de perceeleigenaar hierbij kan ik, zoals in het antwoord op vraag 2 aangegeven, geen uitspraken doen. Wat betreft het verzoek aan het Rijk: zoals in het antwoord op vraag 5 aangegeven heb ik een brief ontvangen van bestuurders van de provincie Noord-Brabant, waterschap Brabantse Delta en de gemeente Zundert over de problematiek van grootschalige drugslozingen en de hoge kosten die dit met zich meebrengt. Over deze problematiek in algemene zin zijn mijn ministerie en dat van Infrastructuur en Waterstaat in gesprek met betrokken partijen.

Vraag 8

Is er inmiddels overleg geweest met de provincie en/of de gemeente Zundert naar aanleiding van deze brief? Zo ja, wat is afgesproken?

Antwoord op vraag 8

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Zie antwoord op vraag 5.

Vraag 9

Bent u bereid in overleg te treden met de gemeente Zundert, met in ieder geval als doel er voor te zorgen dat deze 90-jarige meneer, die part noch deel heeft aan de drugsdumping, niet opdraait voor de kosten? Zo niet, waarom niet? Zo ja, hoe gaat u hier voor zorgen?

Antwoord op vraag 9

Zoals in het antwoord op vraag 2 aangegeven, kan ik niet treden in een individuele zaak.

Vraag 10

Deelt u de mening van de woordvoerder van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) dat het niet de bedoeling kan zijn dat onschuldige inwoners de dupe worden van de alsmaar zwaardere en brutalere ondermijnende drugscriminaliteit? Zo niet, waarom niet? Zo ja, hoe wilt u dit probleem aanpakken?

Antwoord op vraag 10

Ja; onschuldige inwoners mogen niet de dupe worden van ondermijnende drugscriminaliteit. Daarom zet ik in op het voorkomen van drugsafval door de aanpak van de drugsproductie. Zoals ik ook heb benadrukt in mijn brief van 26 april 2022 aan de Kamer, zet het kabinet aanzienlijke extra structurele middelen in om de georganiseerde ondermijnende criminaliteit aan te pakken.² Door de ondermijnende criminaliteit hard aan te pakken, wordt het voor producenten van synthetische drugs moeilijker hun waren in Nederland te produceren, hetgeen naar verwachting resulteert in minder dumpingen. Zoals in het antwoord op vraag 4 vermeld hangt het van de specifieke omstandigheden af welke verantwoordelijkheid op een perceeleigenaar rust en wordt sinds 2015 vanuit het Rijk geld beschikbaar gesteld voor particulieren en gemeenten ter (co)financiering van de geleden schade.

Vraag 11

Klopt het dat het aantal drugsdumpingen de laatste jaren is toegenomen? Kunt u hier cijfers van delen?

Antwoord op vraag 11

Uit cijfers van de politie blijkt dat het aantal drugsdumpingen 206 in 2017, 292 in 2018, 191 in 2019, 178 in 2020 en 208 in 2021 betrof. Het is van belang hierbij op te merken dat dumpingen onderling enorm verschillen in aard en omvang. Al deze dumpingen tellen in dezelfde mate mee in bovenstaande cijfers. De politie geeft aan dat er in 2021 weliswaar *meer* dumpingen hebben plaatsgevonden, maar dat het vermoeden bestaat dat het *volume* van het totaal aangetroffen drugsafval *minder* is dan het voorgaande jaar.

² Kamerstuk 29 911, nr. 348

Vraag 12

Bent u het er mee eens dat drugdumpingen een landelijk probleem zijn en dus niet zozeer een gemeentelijk probleem en dat het dan ook niet gek zou zijn als de landelijke overheid regie zou nemen bij het ruimen van drugsdumpingen, in plaats van dit over te laten aan afzonderlijke gemeentes dan wel provincies? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 12

Zoals in het antwoord op vraag 4 aangegeven kunnen in het geval van drugsafvaldumpingen, afhankelijk van de specifieke omstandigheden, verschillende wetten van toepassing zijn. Het is daarmee ook afhankelijk van de specifieke situatie wie verantwoordelijk is voor het opruimen van het afval. In het algemeen geldt dat de veroorzaker verantwoordelijk is, maar deze is vaak niet bekend. Het bevoegd gezag is meestal de gemeente of provincie. Omdat de situatie altijd lokaal zal verschillen, zie ik geen meerwaarde van regie van de landelijke overheid op het opruimen van drugsafvaldumpingen.

Vraag 13

Waarom is er slechts 1 miljoen euro beschikbaar gesteld om grondeigenaren te compenseren en waarom wordt er maximaal 25.000 euro per aanvrager uitgekeerd, terwijl duidelijk is dat dit niet genoeg is en de betreffende particulieren, bedrijven en natuurorganisaties met de schade blijven zitten? Hoe vaak is er in 2021 en 2022 een beroep gedaan op de schadevergoedingsmaatregel en kan daarbij worden aangegeven om welke bedragen de aanvragen gingen?

Antwoord op vraag 13

Het bedrag van 1 mln. euro per jaar is bij de totstandkoming van de huidige regeling mede gebaseerd op een raming van een onafhankelijk onderzoeksbureau. Er is gekozen voor een maximum uitkering van 25.000 euro per aanvraag vanwege de (snelle) uitvoerbaarheid van de Regeling door middel van een lichte toets. Ik heb begrepen dat uit overleg met het Interprovinciaal overleg, BIJ12 en de provincie Noord-Brabant is gebleken dat de Regelingen de afgelopen jaren goed dienst hebben gedaan. Dit geldt nog steeds voor het overgrote deel van de dumpingen. In 2021 waren er 64 aanvragen, waarvan alle aanvragen (gedeeltelijk) zijn toegekend. Wel is uit analyse gebleken dat in 2021 verder nog 12 aanvragen waren waarbij de kosten boven de 25.000 euro uit kwamen. Dit betrof bedragen tussen de 25.000 en 190.000. Daarnaast is sprake van enkele zeer grootschalige drugslozingen. Over de problematiek van drugsafvaldumpingen die het maximum van de regeling overschrijden ben ik, zoals in het antwoord op vraag 5 aangegeven, samen met mijn collega van Infrastructuur en Waterstraat in overleg met alle betrokken partijen.

In 2022 is er tot dusver 22 keer een aanvraag gedaan voor subsidie van de opruimingskosten van drugsafval.

Vraag 14

Vindt u dat het aan gemeentes is om financieel bij te springen? Hebben gemeentes daarvoor volgens u voldoende middelen?

Antwoord op vraag 14

Zoals in het antwoord op vraag 4 aangegeven is er een regeling waarmee gemeenten een tegemoetkoming van 50 % van de kosten kunnen krijgen. Vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid hebben we weinig zicht op de financiële middelen van individuele gemeenten. In het algemeen is het beeld dat de Regeling goed dienstdoet. De problematiek van grootschalige drugslozingen, zoals in Zundert, in relatief nieuw en vraagt om een andere benadering. Zoals in het antwoord op vraag 5 aangegeven zijn mijn ambtenaren samen met hun collega's van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in overleg met betrokken partijen over de problematiek van grootschalige drugslozingen.

Vraag 15

Erkent u dat de vervuiling alleen maar toeneemt zolang er strijd ontstaat over de verantwoordelijkheid voor de kosten van de ruiming?

Antwoord op vraag 15

In algemene zin is het uiteraard niet wenselijk dat een eventuele strijd over de kosten van een ruiming zou leiden tot het eventueel toenemen van de vervuiling. Uit de informatie die ik van lokaal betrokken partijen bij de situatie in Zundert heb ontvangen begrijp ik dat er tijdelijke beschermingsmaatregelen zijn getroffen.

Vraag 16

Is het, ook vanuit het oogpunt van de bescherming van natuur en drinkwater, niet wenselijk dat het Rijk snel stappen zet om te voorkomen dat er vertraging bij de sanering ontstaat vanwege de kosten? 2)

Antwoord op vraag 16

Uit de vraag begrijp ik dat u vraagt naar de situatie in natuurgebied Brabantse Wal, waar ook een drugslozing heeft plaatsgevonden. De staatssecretaris van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft, mede namens mij, hierover eerder vragen beantwoord.³ In de antwoorden op deze vragen is aangegeven dat het aan het bevoegd gezag is, in dit geval de provincie Noord-Brabant, om de risico's voor mens en milieu te beoordelen en dat door betrokken partijen reeds stappen zijn genomen om de grootste lading aan verontreinigende stoffen weg te nemen. Ook vindt overleg plaats tussen de provincie Noord-Brabant, Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) en de terreineigenaar Brabants Landschap over aanpak van de

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021-2022, nr. 2260

resterende sanering. Het is dus niet aan het Rijk, maar aan lokaal betrokken partijen om hier te handelen en dit gebeurt ook.

Vraag 17

Welke maatregelen gaat u nemen om er voor te zorgen dat onschuldige grondeigenaren niet blijven zitten met enorme kosten voor het opruimen en de saneringen van drugsdumpingen wel spoedig plaatsvinden?

Antwoord op vraag 17

Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 18

Bent u bereid deze vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden, in ieder geval voor het commissiedebat drugsbeleid?

Antwoord op vraag 18

Ja.

- 1) Trouw, 31 maart 2022 (De gemeente houdt de hoogbejaarde Toon (90) verantwoordelijk voor het dumpen van drugsafval. Waarom? (trouw.nl).
- 2) Trouw, 28 februari 2022 (<https://www.trouw.nl/binnenland/giftig-drugsafval-in-brabants-bos-nog-altijd-niet-opgeruimd-door-ruzie-over-kosten-haast-is-geboden~bd9dbe8c/>)